

Pierwsza ceramika w Europie była produkowana tutaj. Zdumiewające, ile tysięcy lat liczy ta „technologia”

© Copyright by Jakub Zygmunt [w:] „Focus.pl”, 7 stycznia 2023.

Umiejętność wytwarzania naczyń ceramicznych liczy wiele tysięcy lat. Do tej pory przypuszczano, że pojawiła się ona na kontynencie europejskim podczas rewolucji neolitycznej i przybyła z obszaru Bliskiego Wschodu. Okazuje się, że na terenach dzisiejszej Rosji niewiele wcześniej już rozwijała się technika ceramiczna i miała niebywałe tempo rozprzestrzeniania się na obszarze o długości 3000 kilometrów.

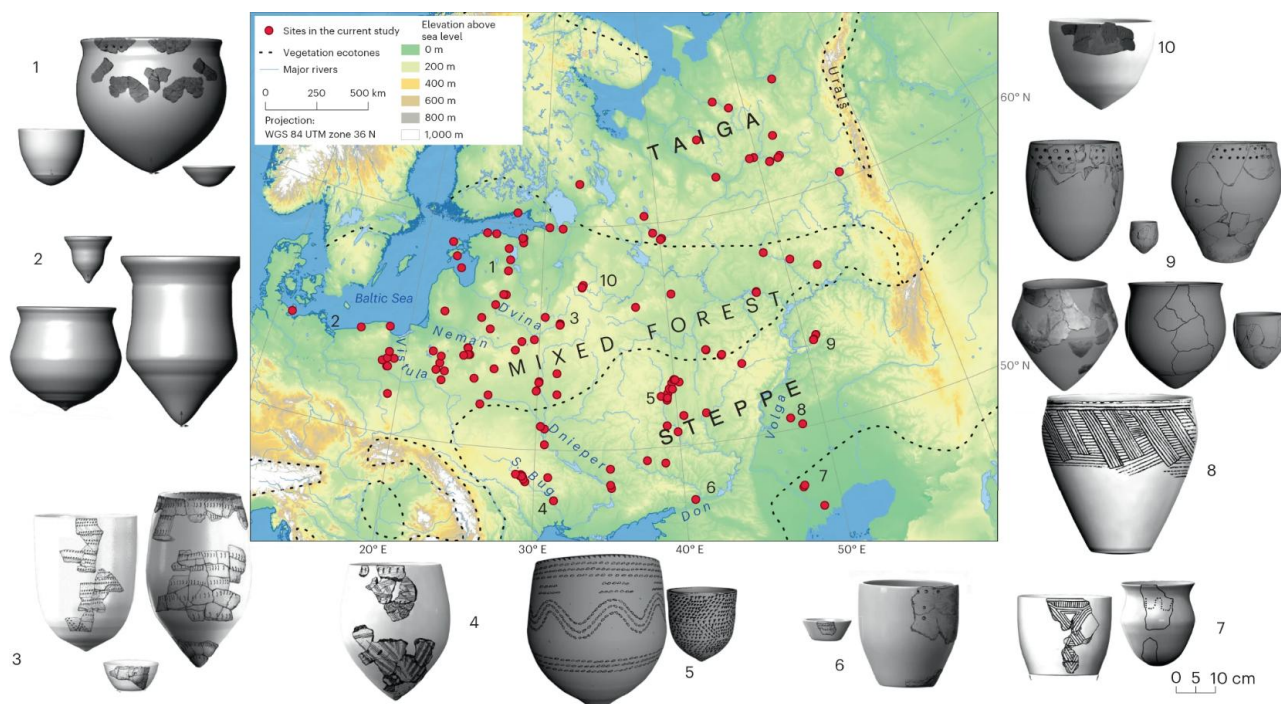
Na łamach czasopisma Nature Human Behaviour pojawiły się wyniki badań międzynarodowego zespołu archeologów, którzy przyglądali się ewolucji rozwoju umiejętności wytwarzania naczyń ceramicznych. Według zespołu, w skład którego wchodził poza rosyjskimi i brytyjskimi naukowcami także polscy uczeni z PAN, UMK w Toruniu i Muzeum w Białymstoku, najstarsze naczynia ceramiczne powstawały już 5900 lat p.n.e. i miało to miejsce w rejonie Morza Kaspijskiego.

Naukowcy analizowali również chronologię stanowisk z takich obszarów jak wschodni i zachodni Bałtyk, górny Dniepr, środkowy i dolny Don, dorzecze Bugu-Dniestru, dorzecze Wołgi na całej jej długości. Łącznie przeanalizowano ponad 500 naczyń ceramicznych oraz wiele starszych danych dotyczących już zbadanych ponad 600 przykładów ceramiki. Wcześniej nie zwracano na nie większej uwagi, sądząc, że są to prymitywne naczynia wytworzone przez społeczności rolnicze.

Pierwsza ceramika w Europie pojawiła się na terenie Rosji. Tempo jej upowszechnienia było ogromne

Stwierdzono, że do północno-wschodniej Europy umiejętność tworzenia ceramiki przybyła nie wraz z rewolucją neolityczną, ale niezależnie od niej. W dodatku obszarami wpływów okazały się być Syberia i Daleki Wschód.

Najciekawszym okazało się tempo, z jaką ta umiejętność wśród pierwotnych kultur się rozprzestrzeniła. Jak oceniono, wytwarzanie ceramiki upowszechniło się na dystansie 3000 kilometrów w ciągu trzech lub czterech stuleci. Przeliczając, daje to około 250 kilometrów w ciągu jednego ludzkiego pokolenia lub 6-10 kilometrów w ciągu roku. Jest to błyskawiczne tempo zupełnie nieporównywalne z ekspansją rolnictwa w Europie Zachodniej.

Mapa z zaznaczonymi stanowiskami badań oraz wybrane przykłady ceramiki z różnych obszarów.
 Źródło: <https://doi.org/10.1038/s41562-022-01491-8>, CCA-4.0-International

Zebrane dowody pokazują, jak intensywne i aktywne istniały relacje pomiędzy neolitycznymi społecznościami w zakresie tworzenia naczyń ceramicznych. Ta swoista wymiana myśli i praktyk okazała się zdecydowanie szybszą i efektywniejszą od tego, jak upowszechniło się rolnictwo, pismo, budowanie miast i produkcja metalowych narzędzi – dodają naukowcy w swoim artykule.